

Съюз на урбанистите в България

Изх. № 11-03/07.07.2021 г.

ДО:

Г-ЖА ЙОРДАНКА ФАНДЪКОВА, КМЕТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА
Г-Н ЛЮБОМИР ГЕОРГИЕВ, ДИРЕКТОР НА ОБЩИНСКО ПРЕДПРИЯТИЕ „СОФИЯПЛАН“
Г-Н ЗДРАВКО ЗДРАВКОВ, ГЛАВЕН АРХИТЕКТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА
Г-Н ЕЛЕН ГЕРДЖИКОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТОЛИЧЕН ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

**СТАНОВИЩЕ ОТНОСНО: ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ ПО ДОКЛАД С РЕГ. № СОА21-ВК66-5152/03.06.2021 Г.
ОТНОСНО ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ В ПРАВИЛНИКА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА НА ОБЩИНСКО
ПРЕДПРИЯТИЕ „СОФИЯПЛАН“**

Уважаема г-жо Фандъкова,
Уважаеми г-н Георгиев,
Уважаеми г-н Здравков,
Уважаеми г-н Герджиков,

В условията на представителна демокрация и конституционно осигурени права за местно самоуправление, кметът на общината има водеща роля и отговорности, които би следвало да се носят възможно най-близо до съответното местно ниво на представителство. В противен случай се осъществява подмяна на представителството. Както неведнъж е обсъждано, в Столична община носенето на отговорност е максимално разпределена в множество на брой заместници, главен архитект, кметове на райони и други служители, на които са делегирани правомощия. Това е донякъде разбираемо предвид комплексността на въпросите по управлението на голямата Столична община и град София. Същевременно прекомерното сваляне надолу или изнасяне на отговорности извън преките ръководни и компетентни органи, както и механичното пренасяне на отговорности, компетенции, правомощия и пр. без подсигурен капацитет предизвиква съмнения в целите и средствата на такива начинания.

Тръгвайки от въпроса „Какво се цели с промяната в правилника на общинското предприятие Софияплан?“, можем да изложим няколко отговора, както и коментари по тях с цел достигане до по-добри решения от страна на Столичния общински съвет по въпроса:

- **По-добро интегрирано управление на ключови общински проекти**

Ако това е целта, то един заместник директор на общинско предприятие е най-плахата и несигурна стъпка, която Столична община може да предприеме в тази посока, към която професионални и граждански организации отдавна призовават да се намерят решения, не само от гледна точка на разпределението на отговорностите в Общината, но и на наличния административен и експертен капацитет и изграждането му сред служителите на Столична община. При разпределението на отговорностите, определено има застъпване между няколко дирекции, намиращи се в различни направления, които отговарят за отделни сектори и са в хоризонтален сблъсък за ресурси и същевременно на безопасни отстояния от трудните проблеми на града, които изискват интегриран подход. В това отношение преди пет години беше създадено „звено“, което от

отдел „Градско и пространствено планиране“ се превърна в дирекция „Градско и пространствено планиране и недвижимо културно наследство“ към Направление „Архитектура и градоустройство“ на подчинение на главния архитект на Столична община. Настоящият доклад с рег. № СОА21-ВК66-5152/03.06.2021 г. относно изменение и допълнение в Правилника за организацията на дейността на Общинско предприятие „Софияплан“, който е предмет на консултации, е в известен смисъл признание на главния архитект, че дирекцията на негово подчинение не се е справила с тази задача. Това беше очаквано от самото начало с подхода, по който без конкурс беше назначен началник на отдела, който след това се превърна в директор. Административната структура се очакваше да започне да управлява цялостния процес на планиране и комплексни градски проекти без аналогичен опит и допълнителна квалификация на по-голямата част от служителите. В отдела, а после дирекцията започна назначаване и преместване на специалисти и експерти без внимателна преценка за техния профил спрямо функциите на административната структура. Основният извод от това е, че конкурси, кадрова политика и допълнителна квалификация са особено нужни при всяка една такава на пръв поглед малка реформа, особено ако очакванията от нея са големи. В сферата на управлението на различни видове проекти има специфични подходи, при които урбанисти, архитекти, строителни инженери, специалисти с икономическо, социално и екологично образование, както и квалификация свързана с организационна и технологична култура са особено полезни. Един специалист, дори и с внушителна биография, не е достатъчен в случая, особено ако е разположен в предприятие, което няма пряко влияние върху дейността на администрацията.

- **По-малко натоварване на общинската администрация с дейности по управление и планиране**

Нормотворчеството през последните години започна да има обратен ефект от този да въвежда ред. Най-вече заради множеството изменения и допълнения, които често нарушават изначалната философия на повечето закони и наредби, но обслужват частни, и то често временни такива интереси. Последствията са за всички – политически органи на изпълнителната власт, общинска администрация, стопански предприятия, професионалисти, граждани. Това съчетано с комплексна градска среда и процес на развитие, както и множество групи от интереси представени и чрез секторите на Столична община, т.нар. направления с техните ресорни заместник-кметове, усилва ефекта на фрагментация. Тя принципно води до огромно натоварване на общинската администрация, често и в безсмислени усилия и голям обем на вътрешната комуникация за несъществени въпроси. Настоящото изменение на правилника за дейността на „Софияплан“ с назначаването на заместник-директор е невъзможно да преодолее тази фрагментация. Заради настоящето натоварване, но и поради много други причини, значителна част от общинската администрация системно не изпълнява основна част от своите задължения, а именно да управлява и планира добре своите задачи съобразно закона, националните и европейски стратегически документи, ръководството на кмета и решенията на общинския съвет. Основният извод е, че са нужни по-малко на брой направления, съответно заместник-кметове, но по-добро съчетаване на експертната по теми като движение, води, среда, култура и т.н. в добре конструирани и интегриращи по характер направления с мотивирани служители в крак с времето като образование, квалификация, знания, умения, компетенции. Например, „Архитектура и градоустройство“, „Транспорт и градска мобилност“, „Обществено строителство“ и „Зелена система, екология и земеползване“ могат да бъдат заедно в едно направление „Градска и околна среда“ в обозримо бъдеще. Направленията „Европейски политики, международна дейност и туризъм“, „Култура, образование, спорт и младежки дейности“ и „Социални дейности и интеграция на хора с увреждания“ също подлежат на постепенно обединяване в едно възможно направление „Култура, сътрудничество и услуги“. На първо време по-малко заместник-кметове би означавало по-малко вътрешно съпротивление между отделните направления, съответно един заместник кмет би могъл да координира управлението на няколко такива. По-добре

мотивирани служители биха могли да изпълняват и възлагат изпълнението на повече дейности и по-качествено с помощта на организационни и технологични иновации.

- **Повече изнесени от кмета и администрацията отговорности към безопасно буферно пространство, което да поеме роли присъщи на ръководния орган, кмета, общинския съвет, главния архитект и администрацията взети заедно**

Ако това е целта на промяната в правилника на „Софияплан“, то ще бъдем свидетели на успешно претоварване на предприятие, което тъкмо започна за пореден път да преизгражда капацитет и да възстановява традиции в стратегическото планиране, особено необходим на столичния град, общината и на България. Ако предприятието бъде сравнявано със славния „Софпроект“ от времето на Социализма, който не само е проучвал, планирал и проектирал, но също така е работил по строителството на София, то разликата в броя на експертите е значителен и разликите с миналото са повече от една по отношение на собствеността, политиката, пазара, правата и други въпроси. Днес, нито има нужда от свръх централизация на експертизата, нито от съсредоточаването на целия процес в една фигура без пряка политическа отговорност и представителен характер. Основният извод е, че е нужно умерено разпределение на отговорностите по планиране, проектиране, координация, поръчки, строителство, доставки, контрол, одит, наблюдение и оценка. Дотук започна да се изяснява една картина на дейност на предприятието свързана с проучване, планиране, наблюдение и оценка, в началото и края на стратегическия процес. Оттук нататък добавянето на оперативни функции е възможно само при обединяване и увеличаване на капацитета на „Софияплан“, „Софияпроект“ и „Столична агенция за приватизация и инвестиции“ в по-мощно предприятие или мрежа от предприятия с общ секретариат, чрез което да се постигне интегрирания подход в проучванията, стратегическото и тактическото планиране, устройственото планиране и инвестиционното проектиране, посредничеството и партньорствата, техническата координация и информационни системи за управление на процесите и проектите, наблюдението и оценяването, предварително, междинно и последващо. Едновременно с това част от общинските служители от дирекциите „Градско и пространствено планиране и недвижимо културно наследство“, „Инвестиционно планиране, проучване и възлагане“, „Европейски политики и програми“ и други дирекции и отдели към различните направления би следвало да преминат на пряко подчинение на кмета в нова дирекция „Координация на проекти с национално, регионално и първостепенно общинско значение“ след интензивна допълнителна квалификация, а директорът следва да бъде определен след публичен конкурс. Тази дирекция би могло да изпълнява процедурните дейности по комплексните проекти с голям обществен интерес и да планира оперативно и да носи административна отговорност.

Като обобщение следва да отбележим, че докладът на главния архитект следва да бъде преразгледан и преосмислен от гледна точка на заявката, подхода, стъпките, ресурсите и ценностите. Надяваме се, че въпросите, които задаваме и насоките, които споделяме ще бъдат използвани в посока общия ни интерес - Столична община да бъде по-добро място за живот, чрез по-добро управление.

Оставаме на разположение за допълнителна експертиза и съвети, относно подходите на реформа и надграждане на капацитета.

гр. София

С уважение,

07.07.2021 г.

Управителен съвет на Съюз на урбанистите в България